

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОВКІЛЛЯ
ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ В УМОВАХ
ЕКОЛОГІЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН
У ЄВРОПІ ТА В УКРАЇНІ»**

присвяченої 115-й річниці з дня народження І. І. Яременка

(24–26 травня 2018 року)

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига» 2018

<i>Главацька В.І.</i> ГІГІЄНИЧНІ АСПЕКТИ НЕСПРИЯТЛИВОГО ВПЛИВУ СВИНЦЮ ДОВКІЛЛЯ НА ДИТЯЧЕ НАСЕЛЕННЯ.....	23
<i>Головатюк Л.М., Довгалою А.І., Пришляк А.М.</i> СТРУКТУРНІ ЗМІНИ АРТЕРІЙ ТОВСТОЇ КИШКИ ПРИ ТОКСИЧНОМУ ГЕПАТИТІ, СПРИЧИНЕНОМУ ТЕТРАХЛОР-МЕТАНОМ.....	25
<i>Головкова Т.А., Безуб О.В.</i> ТЕХНОГЕННИЙ ВПЛИВ КАДМІЮ НА НАСЕЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО КРИЗОВИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	26
<i>Грицуляк В.Б., Долинко Н.П., Івасюк І.Й., Сірко Г. В.</i> ЙОДОДЕФІЦИТНИЙ ЗОБ У ДІТЕЙ РАХІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	28
<i>Гуляєва Г.Б.</i> ВПЛИВ ГУМУСУОТВОРЮЮЧИХ МІКРООРГАНІЗМІВ НА ФОТОХІМІЧНУ АКТИВНІСТЬ І ФОТОСИНТЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ.....	30
<i>Гулько Н.В., Короткова Н.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ МЕДИКО-ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В НАРОДИЦЬКОМУ РАЙОНІ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПІСЛЯ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС.....	32
<i>Денефіль О. В., Міц І. Р.</i> СТАТЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ НА РОЗВИТОК ПАТОЛОГІЇ ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ.....	34
<i>Джуренко Н. І., Машковська С. П.</i> ФІТОХІМІЧНИЙ СКЛАД СУЦВІТЬ <i>CALENDULA OFFICINALIS L.</i>	35
<i>Іванків Я. І., Олещук О.М.</i> ГЕПАТОПРОТЕКТОРНИЙ ВПЛИВ МЕЛАТОНІНУ ПРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОМУ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ 2 ТИПУ.....	36
<i>Капелюх Я. І., Федонюк Л. Я., Фурка Л. Б., Ярема О. М., Бугальська І. І.</i> ЗАЛЕЖНІСТЬ ЧИСЕЛЬНОСТІ ЧЕРВОНОКНИЖНИХ КОМАХ ВІД ПОГОДНИХ УМОВ У ПРИРОДНОМУ ЗАПОВІДНИКУ «МЕДОБОРИ».....	38
<i>Конончук О. Б., Максимчук Д. П., Форись О. А.</i> ВПЛИВ БІОДОБРИВА ЕМ-1 НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КВАСОЛІ І СОЇ.....	40
<i>Костюк О.А.</i> ВПЛИВ ЕТАНОЛУ НА ФЕРМЕНТНУ АКТИВНІСТЬ ТВАРИН З РІЗНОЮ ЕМОЦІЙНОЮ СТІЙКІСТЮ.....	41
<i>Котляренко Л.Т.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СУДОВИХ ЕКС- ПЕРТІВ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ ВНУТРІШНІХ СПРАВ.....	42

температури повітря до 8,0°C. Збільшення кількості опадів у 2011-2013 роках призвело до збільшення комах виду Подалірій, що склало відповідно 12 особин у 2011 році, 12 особин у 2012 та 40 особин у 2013 році відповідно.

За період дослідження за комахами виду Сатурнія велика (*Saturnia pyri*) відзначались незначні коливання в зміні їх чисельності: у 2009 році – 2 особини, 2010–2012 роках – 1 особина, 2013 – 0 особин, 2014-2015 – 3 особини. Збільшення чисельності особин комах даного виду у 2014-2015 роках зумовлено збільшенням температури повітря до 8,0°C та зменшення кількості опадів до 340 мм.рт.ст.

Отже, високі середньорічні показники температури повітря створюють оптимальні умови для існування комах виду Махаон (*Papilio machaon*) та Райдужниця велика (*Apatura iris*), при чому Махаон (*Papilio machaon*) потребує більшої вологості на відміну від Райдужниці великої (*Apatura iris*), якій необхідно невелика кількість опадів. Низькі середньорічні показники температури повітря створюють оптимальні умови для існування комах виду Подалірій (*Iphiclides podalirius*) та Сатурнія велика (*Saturnia pyri*). Велика кількість опадів є сприятливою умовою для існування комах виду Подалірій (*Iphiclides podalirius*) на відміну від комах виду Сатурнія велика (*Saturnia pyri*), якій для існування необхідна незначна кількість опадів.

УДК: 631.8 + 635.652 + 635.655

ВПЛИВ БІОДОБРИВА ЕМ-1 НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КВАСОЛІ І СОЇ

Конончук О. Б., Максимчук Д. П., Форись О. А.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені В. Гнатюка*

У сьогоднішній день необхідно приділяти увагу альтернативним способам ведення землеробства, які б забезпечували максимальну продуктивність рослин та допомагали отримувати екологічно чисту продукцію.

Одним з таких напрямків є препарати серії ЕМ (ефективні мікроорганізми), які, завдяки своєму полікомпонентному складу, мають дуже широкий діапазон дії на ґрунт і рослини, зокрема, сприяють

росту і розвитку, стимулюють азотфіксацію, придушують шкідливу біоту тощо.

Передпосівне зволоження насіння добривом ЕМ-1 в місцевих ґрунтових умовах підвищувало продуктивність рослин квасолі і сої. Так, у середньому за 2016 і 2017 рр., урожай зерна квасолі сорту Буковинка розстав на 19,1%, сої сорту Аннушка – на 7,6% до контролю ($26,2 \pm 1,0$ і $22,1 \pm 0,6$ ц/га, відповідно). Аналіз елементів структури урожаю квасолі показав, що підвищення її продуктивності відбувалось переважно за рахунок зростання на 13,1% густоти стеблостою під час збирання (контроль – $251,8 \pm 4,9$ тис. шт./га) та маси насіння на кожній рослині – на 18,4% (контроль – $9,9 \pm 0,7$ г/рослину). Найбільший вклад у підвищення урожаю зерна сої, за дії ЕМ-1, привнесла вища густина рослин – зростання 7,5% до контролю ($540,2 \pm 14,5$ тис. шт./га). Інші показники структури урожаю – кількість і довжина бобів, кількість і вагомість насінин, озернення бобів тощо в обох культур зростали менш виражено.

Таким чином, мікробіологічне добриво ЕМ-1 в місцевих ґрунтових умовах підвищує урожай квасолі і сої, що дозволяє пропонувати його до застосування, як екологічно безпечний елемент технології вирощування.

УДК: 616-099:547.262:616.89-008.19]-092.9

ВПЛИВ ЕТАНОЛУ НА ФЕРМЕНТНУ АКТИВНІСТЬ ТВАРИН З РІЗНОЮ ЕМОЦІЙНОЮ СТІЙКІСТЮ

Костюк О.А.

*ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І.Я.Горбачевського МОЗ України»*

Алкогольне ураження печінки є однією з причин інвалідизації і смертності працездатного населення.

Метою роботи було вивчити зміни аланінамінотрансферази (АЛТ), аспаратамінотрансферази (АСТ), лужної фосфатази (ЛФ) у щурів з різної емоційною стійкістю при етаноловому гепатиті.

Досліди виконано на 6 місячних щурах-самцях. Етаноловий гепатит моделювали шляхом внутрішньошлункового введення 40 % етанолу протягом 7 днів у дозі 12,5 мг/кг маси тварини. Емоційну